

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 lipca 2022 r.

w sprawie ustanowienia roku 2023 Rokiem Maurycego Mochnackiego

Civis Polonus. Hostem Moscoviensem – Obywatel Polski, wróg Moskwy – taki napis umieścili na grobie Maurycego Mochnackiego w Auxerre jego towarzysze broni i emigracyjnego losu.

13 września 2023 roku przypada 220. rocznica urodzin Maurycego Mochnackiego – konspiratora, dziennikarza, krytyka literackiego, pianisty, członka niemal wszystkich ówczesnych tajnych sprzysiężeń przeciw Rosji w Warszawie i żołnierza Powstania Listopadowego, odznaczonego orderem Virtuti Militari, wielokrotnie ранego w kolejnych bitwach z Moskalami. Walczył pod Olszynką Grochowską, Ostrołęką, Wawrem, Okuniewem i nad Liwcem, najpierw jako szeregowiec, później oficer. Po upadku Powstania zmuszono go do emigracji, a rosyjskie władze zaborcze skazały go zaocznie na śmierć przez powieszenie.

Tyranii Rosji przeciwstawiał polskie umiłowanie wolności. O tym zderzeniu cywilizacyjnym – wschodniego samodzierżawia i republikańskiego ducha demokracji dawnej Rzeczypospolitej – pisał trafnie w pierwszym historycznym opisanu wojny polsko-rosyjskiej „Powstanie narodu polskiego w roku 1830 i 1831”. Do dziś wiele z jego diagnoz dotyczących natury Rosji i jej imperialistycznych dążeń, związanych zwykle także z kulturowym barbarzyństwem, nie straciło na aktualności.

Maurycy Mochnacki, współtwórca Związku Wolnych Polaków, jako myśliciel polityczny postawił przed współczesnymi sobie rodakami zadanie, które nie przebrzmiało do dziś. Pisał, że naród wtedy jest zdolny do trwania i zwycięstw, gdy „uzna się w jestestwie swoim”, czyli ma świadomość swojego ducha narodowego i własnych możliwości. Uważał, że Polacy mają prawo być dumni ze swych republikańskich tradycji, z tego, że są „najstarszymi synami europejskiej wolności”. Był twórcą nowoczesnego pojęcia polskiego narodu politycznego.

Maurycy Mochnacki był także teoretykiem polskiego romantyzmu, twórcą jego podstaw i jednym z najważniejszych krytyków literackich epoki, autorem licznych recenzji i artykułów poświęconych twórczości, w tym rozprawy „O duchu i źródłach poezji w Polsce”.

Był jednym z najświetlejszych umysłów swej epoki. Dorobek intelektualny i bohaterskie czyny na polach bitew stawiają tego rycerza sprawy polskiej w szeregu wielkich Polaków.

Zmarł we Francji w 1834 roku. W listopadzie 2021 roku szczątki Maurycego Mochnackiego zostały uroczyście sprowadzone do Polski i pochowane na warszawskim Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, uznając intelektualną, moralną i patriotyczną wielkość tego Wolnego Polaka ogłasza rok 2023 Rokiem Maurycego Mochnackiego.

MARSZAŁEK SEJMU

/ - / Elżbieta Witek